

“พ.ร.บ. คณะสงฆ์ฯ กับการปกป้องพระพุทธศาสนาในสถานการณ์ปัจจุบัน”

๑. บทนำ

ปัจจุบัน ปัญหาการบ้านการเมือง ปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาสังคม เป็นเรื่องที่มีความสับสนวุ่นวาย และประการสำคัญได้สร้างความวิตกกังวลและความเครียดให้กับผู้คนทุกระดับในสังคมโดยทั่วถึงกัน ครั้นจะหาทางเยียวยาอารมณณ์ความเครียดโดยการเข้าฟังพาว์ดหรือทางสงบรรมเย็นเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ก็อาจจะหาได้ตั้งใจไม่ ทั้งนี้ เนื่องด้วยมีแต่ข่าวคราวของพระสงฆ์องค์เจ้าตกเป็นข่าวว่ามีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นกรณีของการมั่วสีกา มั่วสุเมเสพสุราหรือยาเสพติด เล่นการพนัน แม้กระทั่งเป็นพระตุ้ตเณรแต่ัว มีพฤติกรรมบัตสี่โดยได้แต่งกายเป็นหญิง นอกจากกรณีดังกล่าวแล้วยังมีมารศาสนาที่ได้อาศัยผ้าเหลือง ออกหากินโดยการเรียไรเงินชาวบ้าน โดยไม่ได้รับอนุญาตซึ่งมีทั้งพระจริง และพระปลอม บ้างก็ออกไปยีนรอรับ บิณฑบาตตามตลาดและเอาของที่ได้ มานั้นออกขายหมุนเวียนให้กับประชาชน ที่มาตักบาตร บ้างก็บิณฑบาตในช่วงเวลา อันไม่สมควรแม้แต่บริเวณย่านสถานบันเทิง ต่าง ๆ หรือโรงแรมก็ยังมีให้พบเห็นกัน จนชินตา ซึ่งเมื่อได้พบเห็นเมื่อใดแล้วชวนให้หดหู่ใจยิ่งนัก

เหตุการณ์อันสร้างความมัวหมอง แก่พระพุทธศาสนาและบั่นทอนความ ศรัทธาของพุทธศาสนิกชนดังกล่าวข้างต้น นั้นได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้ม ที่จะเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ วัน อันสะท้อน ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการใช้บังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา

ดังกล่าว กล่าวคือ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการปกครองคณะสงฆ์ในประเทศไทย โดยได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานกว่า ๔๗ ปี แต่อาจยังมีข้อบกพร่องหรือช่องว่างในการที่จะให้คนที่คิดไม่มีโอกาสเข้ามาสร้างความเสียหายให้กับพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทยในหลายประการ

บทความฉบับนี้ ผู้เขียนจึงใคร่ขอนำเสนอสาระน่ารู้เกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตลอดจนช่องว่างของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฯ และข้อเสนอแนะที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขเพิ่มเติมหรือการปรับปรุงกฎหมายในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสกัดกั้นขบวนการมารศาสนาอภิปรัชญาเหล่านี้มิให้ได้มีโอกาสเข้ามาทำลายพระพุทธศาสนาได้อย่างเช่นสถานการณ์ปัจจุบันอีกต่อไป ดังนี้

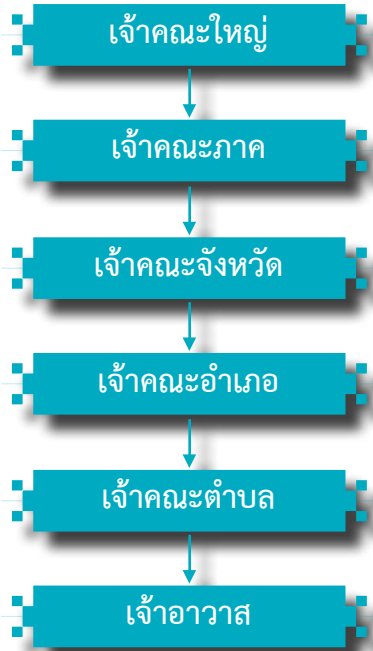
๒. โครงสร้างการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน

การจัดโครงสร้างการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และในส่วนที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕, พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งมีสาระสำคัญสรุป ดังนี้

ในระดับการปกครองส่วนกลางมีสมเด็จพระสังฆราช ผู้ทรงบัญชาคณะสงฆ์ใน ๒ ตำแหน่ง คือ โดยดำรงตำแหน่งมหาสังฆปริณายก หรือประมุขของสงฆ์ไทย และโดยตำแหน่งประธานกรรมการ มหาเถรสมาคม และมีมหาเถรสมาคม ซึ่งประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน สมเด็จพระราชาคณะทุกตำแหน่ง และพระราชาคณะซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง (จำนวนไม่เกิน ๑๒ รูป) เป็นองค์กรหลักเพื่อทำหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและดีงาม โดยกำหนดให้มีอำนาจในการตราบทบัญญัติ (การนิติบัญญัติ) การปกครอง (การบริหาร) และการวินิจฉัยอธิกรณ์ (การลงโทษ) รวมอยู่ในมหาเถรสมาคม โดยให้เขตการปกครองแยกเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายมหานิกาย และฝ่ายคณะธรรมยุต ซึ่งมีเจ้าคณะใหญ่แต่ละฝ่ายเป็นผู้ปกครอง (มาตรา ๗, ๘, ๑๒, ๑๕ ตีร, ๑๕ จัตวา, ๒๐, ๒๕)

**แผนผังแสดงโครงสร้าง
การปกครองคณะสงฆ์ในปัจจุบัน**

ในระดับการปกครองส่วนภูมิภาค ได้แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล โดยมีเจ้าคณะชั้นนั้น ๆ เป็น พระสังฆาธิการหรือพระผู้ปกครอง มีรอง เจ้าคณะเป็นผู้ช่วย และกำหนดวัดออกเป็น ๒ ประเภทคือ วัดที่ได้รับพระราชทาน วิสุคามสีมา และสำนักสงฆ์ โดยให้เจ้าอาวาส เป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบำรุงรักษา วัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัด ตลอดจน ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติ ตามพระธรรมวินัย หากบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ผู้ใด ไม่ปฏิบัติตาม เจ้าอาวาสมีอำนาจสั่งให้ออกไปเสีย จากวัดนั้น ๆ ได้ (มาตรา ๒๑, ๒๒, ๓๑, ๓๗)

ทั้งนี้ โดยมีสำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ขึ้นตรง ต่อการกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี เป็นตัวแทนภาครัฐในการทำหน้าที่ในการ ประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่คณะสงฆ์และมหาเถรสมาคมในการ ปฏิบัติหน้าที่ในการปกครองและปกป้องพระพุทธศาสนา (มาตรา ๑๓)

สำหรับบทกำหนดโทษตามกฎหมายนี้ กฎหมายได้กำหนดให้ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี กรณีหากมิได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์^๑ หรือ ถูกถอดถอนจากความเป็นพระอุปัชฌาย์แล้วกระทำการบรรพชาอุปสมบท แก่บุคคลอื่น (มาตรา ๔๒) หรือกรณีฝ่าฝืนไม่ยอมลาสิกขาบทเมื่อได้รับคำวินิจฉัย ให้สึก (มาตรา ๔๓) หรือกรณีพ้นจากความเป็นพระภิกษุเพราะต้องพาราชิก มาแล้วไม่ว่าจะมีคำวินิจฉัยหรือไม่ก็ตาม แต่มารับบรรพชาอุปสมบทใหม่โดย กล่าวความเท็จหรือปิดบังความจริงต่อพระอุปัชฌาย์ (มาตรา ๔๔) เป็นต้น

๓. ช่องว่างทางกฎหมายในการปกป้องพระพุทธศาสนา

เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฯ ดังกล่าวแล้ว จะพบว่ายังมีข้อจำกัด

^๑อุปัชฌาย์ หมายถึง พระเถระผู้เป็นประธานการบวชกุลบุตรในพระพุทธศาสนา (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ น. ๑,๓๘๘).

ทางกฎหมายที่ยังเปิดโอกาสให้มีการเข้ามาทำลายพระพุทธศาสนา ซึ่งหากไม่ได้
รับการแก้ไขหรืออุดช่องว่างตั้งแต่ต้นแล้ว ปัญหาพระสงฆ์นอกรีตเหล่านี้ก็จะไม่
สามารถลดลงหรือหมดไปได้เลย โดยช่องว่างทางกฎหมายที่สำคัญมี ๓ ประการ
ดังต่อไปนี้

**ประการแรก คือ การขาดมาตรการในการคัดกรองผู้ที่เข้ามาสู่
พระพุทธศาสนา** ดังจะเห็นได้จากข้อเท็จจริงในหลายกรณีที่พระภิกษุซึ่งถูกจับ
ให้ลาสิกขาบทเนื่องจากประพฤติผิดพระธรรมวินัยจนอาบัติ^๒ ถึงขั้นปาราชิก^๓ ซึ่งตาม
พระธรรมวินัยแล้วไม่สามารถบวชเป็นพระภิกษุได้อีก แต่บุคคลเหล่านั้นได้
กลับเข้ามาบวชใหม่ อันเป็นต้นเหตุในการเข้ามาเพื่อทำลายพระพุทธศาสนา
ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซึ่งเมื่อถูกจับได้ในทางปฏิบัตินั้นก็จะถูกดำเนินคดีเพียงข้อหา
เลียนแบบสงฆ์ ตามประมวลกฎหมายอาญา ที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี
หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากดูบทกำหนดโทษ
ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฯ แล้วกรณีนี้ก็มีความผิดเพียงฐานกล่าวความเท็จ
หรือปิดบังความจริงต่อพระอูปัชฌาย์ขณะบวช ซึ่งก็มีโทษเพียงจำคุกไม่เกิน ๑ ปี
เช่นกัน อันเป็นเหตุให้บุคคลที่อาศัยผ้าเหลืองหากินเหล่านี้ไม่เกรงกลัวต่อบาปบุญ
คุณโทษและกฎหมาย เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่จะได้รับมากมาย
จากแรงศรัทธาของพุทธศาสนิกชน

^๒อาบัติ หมายถึง โทษที่เกิดจากการล่วงละเมิดสิกขาบทหรือข้อห้ามแห่งภิกษุ มีโทษ ๓ สถาน คือ ๑) โทษสถานหนัก ทำให้ภิกษุต้องอาบัติขาดจากความเป็นภิกษุ ได้แก่ อาบัติปาราชิก ๒) โทษสถานกลาง ทำให้ภิกษุต้องอาบัติต้องอยู่กรรมก่อนจึงจะพ้นโทษ ได้แก่ อาบัติสังฆาทิเสส และ ๓) โทษสถานเบา ทำให้ภิกษุต้องอาบัติที่ต่ำกว่าอาบัติสังฆาทิเสสต้องปลงอาบัติ คือ ต้องบอกอาบัติของตนแก่ภิกษุด้วยกัน ได้แก่ อาบัติปาจิตตีย์. (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ น. ๑,๓๖๔).

^๓ปาราชิก หมายถึง อาบัติขั้นหนักที่สุดในพระวินัย เมื่อภิกษุล่วงละเมิดแม้เพียงข้อใดข้อหนึ่งต้องขาดจากความเป็นภิกษุทันที จะบวชเป็นภิกษุอีกไม่ได้ มี ๔ ข้อ คือ ๑. เสพเมถุน ๒. ลักทรัพย์ ๓. ซ้ำมนุษย์ ๔. อวดอุตริมนุสสรรม. (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ น. ๖๙๗).

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควรกำหนดบทลงโทษทางอาญา สำหรับการกลับมาบวชใหม่ของพระภิกษุทั้งที่ปาราชิกแล้วให้ชัดเจนและหนักขึ้น กว่าที่เป็นอยู่ และนอกจากนี้ควรกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบประวัติทุก ๆ ด้าน ก่อนรับพระภิกษุเข้าบวชให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น ด้วยการตรวจสอบประวัติผู้ประสงค์ จะบวชอย่างเคร่งครัด โดยอาจกำหนดให้ผู้ประสงค์จะอุปสมบทจะต้องส่งใบสมัคร บัตรประจำตัวประชาชน ใบรับรองแพทย์ ประวัติอาชญากรรมที่ออกโดย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต่อพระอุปัชฌาย์เพื่อที่พระอุปัชฌาย์จะได้ส่งหลักฐาน ดังกล่าวไปให้สำนักงานพระพุทธศาสนา ทั้งในส่วนกลางและส่วนประจำจังหวัด เพื่อทำการตรวจสอบล่วงหน้าก่อนที่จะอุปสมบทเป็นระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งในอนาคต ควรจะต้องจัดทำฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงกันทั่วประเทศ มิใช่ปล่อยให้ใครก็ตามที่ อยากจะบวชเพียงเพื่อเอาพระศาสนาเป็นเครื่องทำมาหากินก็สามารถเข้ามาบวช ได้โดยง่ายอย่างที่ผ่านมา

ประการที่สอง คือ การขาดบทลงโทษผู้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ พระพุทธศาสนา ทั้งพระภิกษุสงฆ์และฆราวาส ด้วยสาเหตุที่การประพฤติตน ผิดพระธรรมวินัยไม่เหมาะสมต่อสมณะเพศในข้อที่ร้ายแรงในสายตาของสาธารณชน เช่น เสพเมถุน ปลอมตัวเป็นฆราวาสออกเที่ยวกลางคืน คลุกคลีกับสตรีเพศ ดื่มสุราหรือของมีนเมา เสพหรือค้ายาเสพติด เป็นต้น บางพฤติกรรมก็เข้าข่าย เป็นความผิดอาญาอยู่ในตัว และบางพฤติกรรมไม่เป็นความผิดเลย โดยผิดเพียง พระธรรมวินัย ซึ่งมีโทษก็เพียงถูกจับสึกเท่านั้น โดยที่ไม่ต้องรับโทษทางอาญา เนื่องจากไม่มีบทกำหนดโทษทางอาญาในกรณีนี้ ทั้งจากประมวลกฎหมายอาญา และทั้งจากพ.ร.บ.คณะสงฆ์ฯ ซึ่งแม้จะมีบทลงโทษพระภิกษุอสังขี^๔ ที่ประพฤติให้ เกิดความเสียหายแก่พระพุทธศาสนาเพื่อรักษาความเรียบร้อยดีงามของคณะสงฆ์ บ้างดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๓ แต่หากเป็นโทษทางอาญาที่เป็นผลจากการ ชัดคำสั่งของมหาเถรสมาคมหรือพระผู้ปกครองในการปกครองคณะสงฆ์ หาใช่ โทษที่ลงเพราะประพฤติก่อความเสียหายต่อพระพุทธศาสนาในภาพรวมไม่ จึงไม่มีความร้ายแรงเพียงพอให้ผู้ ประพฤติผิดเข็ดหลาบหรือเกรงกลัวต่อโทษานุโทษที่จะได้รับ ซึ่งการกระทำผิด ดังกล่าวนี้หากย้อนกลับไปดูประวัติศาสตร์ของกฎหมายไทยเช่น กฎพระสงฆ์ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในการปกครองพระสงฆ์ในสมัยรัชกาลที่ ๑ อันเป็นรากฐานของ การกำหนดบทบัญญัติในพ.ร.บ.คณะสงฆ์ฯ ในหลายมาตรานั้น ได้บัญญัติมุ่งเอาโทษ

^๔อสังขี หมายถึง ผู้ประพฤตินอกจารีต (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ น. ๑,๓๓๘).

ให้ไว้แก่บุคคลทั้ง ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายพระสงฆ์และฝ่ายฆราวาส เมื่อประพฤติดน
อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อพระพุทธศาสนาไว้อย่างชัดเจน^๕

จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องให้ความคุ้มครองความบริสุทธิ์
ของศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาประจำชาติไทย ด้วยการกำหนดให้การประพฤ
ติผิดพระธรรมวินัยของพระภิกษุในข้อร้ายแรงในสายตาของพุทธศาสนิกชนนั้น
เป็นความผิดและมีโทษทางอาญา และให้ถือว่าการกระทำความผิดอาญาขณะ
เป็นพระภิกษุสงฆ์เป็นเหตุเพิ่มโทษในบทบัญญัติแห่งความผิดต่าง ๆ เพราะได้
กระทำผิดในขณะที่ครองสมณะเพศอันเป็นสถานะที่ได้รับความเคารพและศรัทธา
อย่างสูงในสังคมไทย และยิ่งไปกว่านั้นเพื่อให้เกิดผลในการปกป้องพระพุทธศาสนา
มากที่สุดควรจะมีการบัญญัติบทลงโทษสำหรับประชาชนผู้รู้เห็นเป็นใจหรือ
มีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดพระภิกษุสงฆ์กระทำความผิดนั้น ๆ ด้วย

**ประการที่สาม คือ การขาดประสิทธิภาพของระบบการปกครอง
คณะสงฆ์** ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่กฎหมายฉบับนี้ที่ได้มอบงานทั้งหมดให้ไปอยู่
ในความรับผิดชอบของกรมการมหาเถรสมาคมแต่เพียงฝ่ายเดียวทั้งทางด้าน
นิติบัญญัติ บริหาร และการลงนิคหกรรม ส่งผลให้กรมการมหาเถรสมาคม
แต่ละรูปมีความจำเป็นต้องรับภาระที่มากมาย นอกจากนี้ อำนาจในการวินิจฉัย
สั่งการในแต่ละครั้งจะต้องอาศัยมติร่วมกันของกรมการมหาเถรสมาคม ไม่ว่าจะ
เรื่องนั้นจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ ซึ่งในหลายครั้งที่มีเรื่องสั่นสะเทือนวงการ

^๕ตัวอย่างเช่น **กฎพระสงฆ์ข้อที่ ๖** ได้บัญญัติห้ามพระสงฆ์ร้องขอเรียไร่ชาวของจากฆราวาสที่มีโชฎฐาติดน ส่วนฆราวาสนั้นก็
บัญญัติห้ามถวายของอันสมควรแก่สมณะของพระสงฆ์ ผู้ฝ่าฝืน ถ้าเป็นพระภิกษุสามเณร จะลงโทษญาติโยม ถ้าเป็นคฤหัสถ์
ให้ลงพระราชอาญาเยี่ยงนตามโทษานุโทษ หรือใน**กฎพระสงฆ์ข้อที่ ๘** ได้บัญญัติ บทลงโทษพระภิกษุ สามเณร ที่เสพเมถุน
โดยให้พระราชอาณัติบังคับให้สึก แล้วสึกที่หน้าเป็นเครื่องหมายป้องกันมิให้ปลอมตัวเข้ามาบรรพชาอุปสมบทใหม่อีก ทั้งยังมี
บทลงโทษสภาที่ทาให้พระศาสนาเกิดความเสื่อมเสีย และให้เอาโทษตั้งแต่มูลนายพ่อแม่ญาติพี่น้องจนถึงเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่รู้เห็น
แล้วมิได้ห้ามปรามสีกานั้นด้วย เหตุเพราะเล็งเห็นว่าการประพฤติผิดเมถุนนั้นเกิดขึ้นได้ง่ายหากมิได้ช่วยกันดูแลสอดส่อง
และไม่ป้องกันปล่อยให้พระสงฆ์และสีกาอยู่ใกล้ชิดกันเกินไป เป็นต้น

คณะสงฆ์เกิดขึ้น และอยู่ในความสนใจของประชาชนว่าคณะสงฆ์จะจัดการอย่างไร ปรากฏว่ากรรมการมหาเถรสมาคมแต่ละรูปยังทำอะไรไม่ได้จนกว่าจะมีการประชุมกรรมการมหาเถรสมาคมเพื่อพิจารณาเรื่องนั้น

แม้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๙ จะพยายามแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการบัญญัติให้อำนาจสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามมติมหาเถรสมาคม เพื่อทำหน้าที่ในการกลั่นกรองเรื่องที่จะเสนอมหาเถรสมาคมและปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่มหาเถรสมาคมมอบหมายได้ก็ตาม แต่มีข้อสังเกตว่าคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการเหล่านี้มีหน้าที่เพียง “กลั่นกรองเรื่อง” เพื่อเสนอ มหาเถรสมาคมเท่านั้น ส่วนอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการยังอยู่ที่มหาเถรสมาคม ทำให้การวินิจฉัยอธิกรณ์ต่าง ๆ ยังคงล่าช้าตลอดมา

กระทั่งได้มีความพยายามในการยกร่างแก้ไข พ.ร.บ.คณะสงฆ์ฯ ในสมัย สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ด้วยการกำหนดให้มี “กรรมการ มหาคณิสสร” ซึ่งประกอบด้วยพระภิกษุหนุ่มที่มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นมา เป็นคณะทำงานอีกชุดหนึ่งเพื่อบริหารงานแทนมหาเถรสมาคม และปรับบทบาท อำนาจหน้าที่ของมหาเถรสมาคมให้ดูแลเฉพาะในส่วนนโยบายและการให้ความ เห็นชอบแก่มหาคณิสสรเท่านั้น แต่ท้ายที่สุดก็ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจาก เกิดความขัดแย้งจากการคัดค้านจากกลุ่มพระสงฆ์ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่า ขัดพระธรรมวินัย เป็นเหตุให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติจำต้องยอมถอนร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวออกไป

ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหานี้ ควรจะกำหนดเพิ่มอำนาจคณะกรรมการหรือ คณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากมติมหาเถรสมาคมตามที่ บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙ แห่ง พ.ร.บ. คณะสงฆ์ฯ ให้อำนาจในการวินิจฉัยสั่งการ ในประเด็นรายละเอียดซึ่งมีมากมายหลายเรื่อง นอกจากเพียงอำนาจในการ กลั่นกรองดั้งเดิม อันจะทำให้งานที่คั่งค้างและรอเข้าสู่การพิจารณาและวินิจฉัย ของมหาเถรสมาคมลดน้อยลงได้อย่างแท้จริง เพราะเรื่องที่จะเข้าสู่การพิจารณา ของมหาเถรสมาคมก็จะเหลือเฉพาะเรื่องที่สำคัญและอาจเกิดผลกระทบต่อ พระพุทธศาสนาในภาพรวมเป็นหลักเท่านั้น ทั้งการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยวิธีนี้น่าจะไม่ ก่อให้เกิดความขัดแย้งดังเช่นที่เคยเสนอให้มีการจัดตั้งคณะมหาคณิสสรในสมัย สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เนื่องจากกรรมการหรืออนุกรรมการดังกล่าวมีที่มาจาก การแต่งตั้งของมติมหาเถรสมาคมเอง

๔. บทสรุป

ปัญหาในวงการคณะสงฆ์นั้นถือเป็นเรื่องธรรมดาของคนหมู่มาก ที่มีทั้งคนดีและคนไม่ดีปะปนไป พระสงฆ์ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบโดยอยู่ในวินัยสงฆ์ โดยเคร่งครัดก็มีมาก ที่ทำประโยชน์แก่สังคมก็มีไม่น้อย พระสงฆ์ส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นที่พึ่งทางจิตใจของพุทธศาสนิกชนได้อยู่ หากจะเป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่มีปัญหา แต่ก็ทำให้ส่วนใหญ่เสียหายและประการสำคัญเป็นที่เสื่อมศรัทธาของพุทธศาสนิกชนเป็นอย่างมาก

ดังนั้น การที่พระสงฆ์บางรูปประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่สมณเพศ จนสร้างความเสียหายต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์โดยรวม ทำให้คุณงามความดีของพระพุทธศาสนาที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานกว่า ๒,๕๐๐ ปี ต้องมัวหมองด้วยคนเพียงไม่กี่คน ดังนั้น ถ้าวันนี้เราอยากจะช่วยเหลือและทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้ดีขึ้นนั้น ก็ต้องมีการสร้างมาตรการและระบบที่จะควบคุมและตรวจสอบการจัดการองค์กรพระพุทธศาสนาให้ดีและมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ประการสำคัญที่สุด พุทธศาสนิกชนทั้งหลายจะต้องเข้ามามีส่วนช่วยกันในการดูแล สอดส่อง โดยหากได้พบเห็นสิ่งผิดปกติไม่ชอบมาพากลก็ต้องลุกขึ้นมาตรวจสอบและหาแนวทางแก้ไขด้วยความปรารถนาดีที่จะช่วยฟื้นฟูพระพุทธศาสนา ไม่ควรคิดแต่เพียงว่าปล่อยให้เป็นเรื่องของพระที่ต้องดูแลกันเอง ชาวบ้านไม่เกี่ยวข้อง เช่น คำโบราณที่ว่า “ชั่วช่างชี ดีช่างสงฆ์” เป็นอันขาด **๑**

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, ประวัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยและลักษณะการปกครองคณะสงฆ์ไทย โดยสังเขป, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, ๒๕๒๑.
- ดร.ชาญณรงค์ บุญหนุน, กฎพระสงฆ์ในกฎหมายตรา ๓ ดวง, ในพระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์กับสังคมไทย, ๑-๑๕๖. วินัย พงศ์ศรีเพียร และวิวรรธน์ งามสันติกุล, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, ๒๕๔๙.
- พระเมธีธรรมภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต), ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ไทย, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, ๒๕๓๙.
- คณะกรรมการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร, รวมกฎหมายคณะสงฆ์ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๓๒๕ ถึงพุทธศักราช ๒๕๓๕ (เอกสารประกอบการประชุมของคณะอนุกรรมการพิจารณาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติปกป้องและคุ้มครองพระพุทธศาสนา พ.ศ. ... ฉบับเสนอสภาผู้แทนราษฎร, กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๔.
- นิตยาภา ภักคานนท์, ความผิดอาญาของพระสงฆ์ตามกฎหมายเก่า, วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์ ๒, ๒ (ส.ค.๒๕๕๑) ๓๒-๔๑.
- เริ่มแรกแห่งรอยราว : มหาเถรสมาคมเป็นองค์กรสูงสุดของคณะสงฆ์จริงหรือ ?, กรุงเทพฯ : ศูนย์พิทักษ์พระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๕.
- พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕.